

ΛΑΤΙΝΙΚΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΔΕΙΓΜΑΤΙΚΟ ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

ΘΕΜΑ:
LECTIO XIV

Δανάη Γεωργιάδου, Σύμβουλος Λατινικών, Β.Δ.
Μ.Α. στην Κλασική Φιλολογία

Υπεύθυνος ΕΜΕ: Πέτρος Πέτρου

ΜΑΘΗΜΑ XIV (Lectio quarta decima)

(διδάσκεται μόνο η γραμματική του κεφαλαίου)

Πέμπτη κλίση ουσιαστικών (declinatio quinta) (ΔΓ σελ. 24-25)

- ✓ Περιέχει ονόματα μόνο αρσενικά και θηλυκά σε *-es* (ονομ.), *-ei* (γεν.)
- ✓ Για την κλίση των ονομάτων βλ. ΔΓ σελ. 24
- ✓ Αρσενικά: μόνο το *dies -ēi*: ημέρα (συνήθως) και το *meridies -ēi*: μεσημβρία (πάντα)
- ✓ Πληθυντικός αριθμός:
 - i) πλήρη πλ. αρ. έχουν μόνο τα: *dies -ēi*: ημέρα, *res -ēi*: πράγμα
 - ii) μερικά έχουν μόνο ονομ., αιτ. και κλητ. πλ. αρ.
 - iii) μερικά δεν έχουν καθόλου πλ. αρ.
- ✓ Ορισμένα ουσιαστικά ταλαντεύονται ανάμεσα στην πρώτη και στην πέμπτη κλίση (π.χ. *materies* και *materia*) ή στην τρίτη και πέμπτη (π.χ. *plebes* και *plebs*)

Ρήματα σε *-io* της γ' συζυγίας (ΔΓ σελ. 77-79)

- Δεκαπέντε ρήματα της γ' συζυγίας λήγουν σε *-io*, όπως αυτά της δ' συζυγίας.
- Ο χαρακτήρας *-i-* αποβάλλεται όταν ακολουθεί: *-i-* (της κατάληξης)
-ēr- (της κατάληξης)
-e (τελικό)
- Κλίση:

ενεστώτας	παρατατικός	μέλλοντας	παρακ., υπερσ., τετ. μέλλ.
capī-o	capī-ē-bam	capī-am	ομαλά!!!
(capī-is) cap-is	capī-ē-bas	capī-es	(από το θέμα του παρακειμένου)
(capī-it) cap-it	capī-ē-bat	capī-et	
(capī-imus) cap-īmus	capī-e-bā-mus	capī-ēmus	
(capī-itis) cap-ītis	capī-e-bā-tis	capī-ētis	
capī-unt	capī-ē-bant	capī-ent	

- Τα πιο συνηθισμένα από τα 15 ρήματα:
capio, cēpī, captum, capēre: πιάνω, παίρνω (σύνθ.: -cīpīo, π.χ. con-cīpīo)
 accipio, accēpī, acceptum, accipēre, γ': (υπο-)δέχομαι
cupio, cupīvi (cupīi), cupītum, cupēre: επιθυμώ
iacio, iēcī, iactum, iacēre: ρίχνω (σύνθ.: -icio, π.χ. pro-icio)
rapio, rapūi, raptum, rapēre: αρπάζω

facio, fēci, factum, facēre: κάνω (σύνθ.: -ficio, π.χ. de-ficio)

interficio, -fēci, -fectum, -ficēre, γ': σκοτώνω

fugio, fūgi, fugitum, fugēre: φεύγω

pario, pepēri, partum, parēre: γεννώ

quatio, quassi, quassum, quatēre: σείω

specio, spēxi, spectum, specēre: κοιτάζω (σύνθ. a-spicio)

και τα τρία αποθετικά: gradior, morior, patior

Ενδεικτικές δραστηριότητες

(για την τάξη ή / και το σπίτι)

1. Να κλίνετε τα πιο κάτω ονόματα της πέμπτης κλίσης:
dies, diei / species, speciei / fides, fidei / materies, materiei
2. Να μάθετε τους αρχικούς χρόνους των πιο πάνω ρημάτων σε -io της γ' συζυγίας. (Προσοχή στον τονισμό!)
3. Να κλίνετε 4 από τα πιο πάνω ρήματα στον ενεστώτα και τον παρατατικό, και 4 στον μέλλοντα και τον παρακεείμενο.
4. Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του ρήματος που βρίσκεται στην παρένθεση. Να μεταφέρετε τα ρήματά αυτά σε όλους τους χρόνους της οριστικής.
Caesar ducem hostium _____ (capio).
Servus _____ (fugio) Romā et in Graeciam venit.
Pueros in agris _____ (aspicio, α' πληθ.).
Milites _____ (cupio) domum redire.
Lucretia cultro se ipsam _____ (interficio).